

การศึกษาและพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้วัฒนธรรมอีสาน เรื่องฮีตสิบสอง

The Studies and Development of pop-up Books as a Printed Media to
Encourage Heet 12, Northeastern Tradition, Learning

ภานุพงศ์ ธนะโคตร* จตุรงค์ เลหาเพ็ญแสง** อุดมศักดิ์ สาริบุตร***

บทคัดย่อ

การศึกษาและพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสาน เรื่องฮีตสิบสองนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยไว้สามประการ คือ เพื่อศึกษาและพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสอง เพื่อหาความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น และเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่สองของโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่สองจำนวนทั้งหมด 72 คน ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-5-6 โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสอง แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ และ SPSS สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เทคนิคทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และการทดสอบค่า t (t-test)

ผลการประเมิน คือ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ด้านเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก กับความเหมาะสมของสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสองที่ได้ศึกษาพัฒนาขึ้นที่ค่าเฉลี่ย 4.05 นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 72 คน มีความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสองอยู่ในระดับมากที่ค่าเฉลี่ย 4.36 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการเรียนรู้ มีความแตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* นักศึกษา สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

** อาจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

*** รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Abstract

The purposes of this dissertation were to study and develop a pop-up book as a printed media to encourage Heet 12, northeastern tradition learning, study students satisfaction towards the media and measure learning achievement of students having used the book as a means of studying.

The pop-up book was developed and measured for suitability and accuracy in E-san culture, children literature and book illustration in which a 5-point scale was implemented, then evaluated by specialists of the described areas. The sampled groups were 72 students from the 4th, 5th and 6th grade of Muang Roi-Et School. Tools used included a questionnaire to measure satisfaction, a pretest and a posttest exam to measure learning to measure learning achievement. Student satisfaction level and learning achievement were gathered, classified, tabulated and then, evaluated via SPSS. The statistical techniques employed in data analysis included mean (\bar{X}), standard deviation and t-test.

The results of the studies were that the developed media achieved satisfactory levels of suitability and accuracy in the fields previously described, scoring 4.05. Student satisfaction averaged at 4.36 indicating that the sample group was somewhat satisfied with the book. Results from the dependent t-tests also indicated that the subjects' average score after having used the book as a means of studying were higher than before using the book at the significance level of 0.05.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย หรือที่เรียกว่าภาคอีสานนั้น เป็นบริเวณที่ราบสูงอันกว้างใหญ่ โดยครอบคลุมพื้นที่ถึง 170,226 ตารางกิโลเมตรได้ชื่อว่าเป็นแหล่งอารยธรรมที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งของโลก นับตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยทวารวดีต่อประวัติศาสตร์ และสมัยประวัติศาสตร์ ซึ่งเห็นได้จากการค้นพบหลักฐานแหล่งโบราณคดีในยุคสมัยต่างๆ ถึงกว่า 500 แห่ง

นอกจากแหล่งอารยธรรมโบราณที่ค้นพบในอีสานจะบ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุดของอีสานแล้ว วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามต่างๆของภาคอีสานจากอดีตจนถึงปัจจุบันยังมีความโดดเด่นไม่แพ้กัน ขนบธรรมเนียมประเพณีหลายอย่างของชาวอีสานนั้น เป็นสิ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาวอีสานอย่างชัดเจน ประเพณีหลายอย่างของชาวอีสานเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยรักษาสภาพสังคมและสถานภาพของสังคมนี้ให้คงอยู่ และเป็นเครื่องเสริมสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหมู่ชาวอีสาน จากการประกอบกิจตามประเพณีท้องถิ่นร่วมกันในแต่ละเดือน โดยประเพณีเหล่านั้นเรียกว่า ฮีตสิบสอง หรือ จารีตประเพณี 12 ประการ อันเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบทอดกันมาแต่ครั้งบรรพบุรุษ ซึ่งเกิดจากความเชื่อและสภาพจิตใจของชนชาวอีสานโดยเฉพาะ ปัจจุบันหากจะถามคำถามเกี่ยวกับงานประเพณีหนึ่งใน ฮีตสิบสองที่อ้างถึงในข้างต้นกับเยาวชนสักคนในจังหวัดทางภาคอีสานก็เป็นการยากเต็มทีที่จะมีเยาวชนคนใดทราบหรือตอบได้ อย่างไรก็ตามสาเหตุหลักนั้นหาได้เกิดจากการขาดความเอาใจใส่ของ

เยาวชนไม่ หากแต่เป็นเพราะแม่ผู้ใหญ่ในสังคมที่ทราบเรื่องและเข้าใจอีตลีสองเองก็หายากเต็มที จึงไม่มีผู้ที่สามารถบอกเล่าให้คนรุ่นหลังทราบถือปฏิบัติต่อไป การส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่ประเพณีอีตลีสอง จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากสำหรับสังคมในปัจจุบัน ทั้งในแง่การช่วยก่อให้เกิดความสามัคคีและการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมอันดีงามให้คงไว้ได้ในสังคมอีสานสืบไป ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากจะปลูกฝังให้เยาวชนในปัจจุบันได้เรียนรู้และเห็นคุณค่าการปฏิบัติ อีตลีสอง ผ่านหนังสือภาพประกอบเพื่อเป็นหนังสือสำหรับเด็ก จะช่วยโน้มน้าวให้เกิดความสนใจในเนื้อหา เกิดความเพลิดเพลินในการเรียนรู้โดยไม่รู้ตัว เนื่องจากหนังสือภาพเป็นภาษาสากลที่เข้าใจได้ในทุกเพศทุกวัยทุกชาติทุกภาษา

หนังสือจึงเป็นอาหารสมองที่สำคัญ และกลวิธีที่แยบคายที่จะดึงให้เด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กให้หันมาให้ความสำคัญสนใจกับจารีตประเพณีพื้นถิ่นของตนเอง ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าหนังสือภาพเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะสามารถสืบสานจารีตวัฒนธรรมของชาวอีสานให้คงอยู่เพื่อให้ลูกหลานคนรุ่นหลังของชาวอีสานได้เรียนรู้และเข้าใจถึงวัฒนธรรม อีต ลีสองของชาวอีสานได้อย่างถ่องแท้และสามารถดำรงไว้ซึ่งจารีตประเพณีอันดีงามของชาวอีสานให้คงอยู่ได้สืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องอีตลีสอง
2. เพื่อหาความพึงพอใจจากสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องอีตลีสอง
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องประเพณีอีตลีสองก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยหนังสือภาพสำหรับอ่านนอกเวลาเรื่องประเพณี อีตลีสองที่พัฒนาขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร : ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4-6โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด จำนวน 1054 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง : ได้จากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่2 คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด จำนวน 72 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 คือขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนลงมือพัฒนาหนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องอีตลีสอง โดยศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งได้แก่ ตำรา เอกสาร งานวิจัย การสอบถาม สัมภาษณ์ และสังเกตการณ์เกี่ยวกับเรื่องราวอีตลีสอง เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบ สื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องอีตลีสอง

ขั้นตอนที่ 2 คือ ขั้นตอนการพัฒนาหนังสือภาพสำหรับอ่านนอกเวลาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสอง โดยการประเมินและแนะนำโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้สื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพได้รับการออกแบบจนสำเร็จนั้นความเหมาะสมกับกลุ่มเยาวชนเป้าหมายทั้งเชิงวรรณกรรมรูปแบบการนำเสนอความน่าสนใจจุดประกายการเรียนรู้ตลอดจนการให้ความรู้เรื่องฮีตสิบสองอันเป็นส่วนสำคัญที่ไม่อาจขาดได้หากจะกล่าวถึงประเด็นวัฒนธรรมอีสานในช่วงระยะเวลาที่รวดเร็วและเหมาะสมกับวัย

ขั้นตอนที่ 3 ได้แก่ ขั้นตอนการนำสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพที่ได้รับการพัฒนาออกแบบตามขั้นตอนที่ 2 ที่กล่าวไว้ข้างต้นมาใช้ในการทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งสามที่ต้องการ

2. วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่สร้างขึ้นนั้นใช้ทั้งเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม และเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ โดยจะต้องถูกประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดประเด็นของข้อคำถาม
2. การสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยได้ผ่านจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว (IOC)
3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปประเมินกับผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบจำนวน 9 และผู้เชี่ยวชาญด้านข้อสอบเด็กประถมจำนวน 3 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและตัวอย่างภาพร่างสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำหนังสือเด็กนำไปประเมินจำนวน 9 ท่าน เพื่อสรุปด้านรูปแบบและเนื้อหาของหนังสือที่จะทำ หลังจากนั้นก็ทำการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพจนออกมาเป็นฉบับจริงแล้วทำการออกข้อสอบก่อนเรียนรู้และหลังเรียนรู้ จากนั้นนำข้อสอบไปประเมินหาความเที่ยงตรงและความเหมาะสมสำหรับกลุ่มทดสอบ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกข้อสอบเด็กประถมจำนวน 3 ท่าน จากนั้นจึงนำสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพที่พัฒนาขึ้นและข้อสอบก่อนการเรียนรู้และหลังเรียนรู้ไปทดสอบกับเด็กนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 72 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการทำการประมวลผลข้อมูลทางสถิติโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพสำหรับอ่านนอกเวลาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสอง ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อหนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสอง ที่พัฒนาขึ้นโดยทำการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์เป็นรายข้อ
2. แบบประเมินความพึงพอใจของ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบ ด้านขนาด ด้านรูปภาพ ด้านสี ของหนังสือภาพสำหรับอ่านนอกเวลาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสอง ที่พัฒนาขึ้น

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินคุณภาพของสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านรูปแบบเนื้อหาและความเที่ยงตรงของวัฒนธรรมอีสานพบว่า ผลประเมินมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.05 ผลการวิจัยข้างต้นแสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมาก กับความเหมาะสมของสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสองที่ได้ศึกษาพัฒนาขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพ พบว่าคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.36 จากผลการวิจัยข้างต้นแสดงว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในเกณฑ์พึงพอใจมากต่อสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพ

3. รายการแสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยเปรียบเทียบจากคะแนนสอบ ทั้งแบบก่อนเรียน และหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่าผลคะแนนโดยเฉลี่ยหลังการเรียนเท่ากับ 10.03 (SD = 4.47) และผลคะแนนโดยเฉลี่ยก่อนการเรียนเท่ากับ 8.08 (SD = 3.39) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า เท่ากับ 1.94

รายการ	Mean	N	S.D.
ก่อนเรียน	8.08	72	3.39
หลังเรียน	10.03	72	4.47

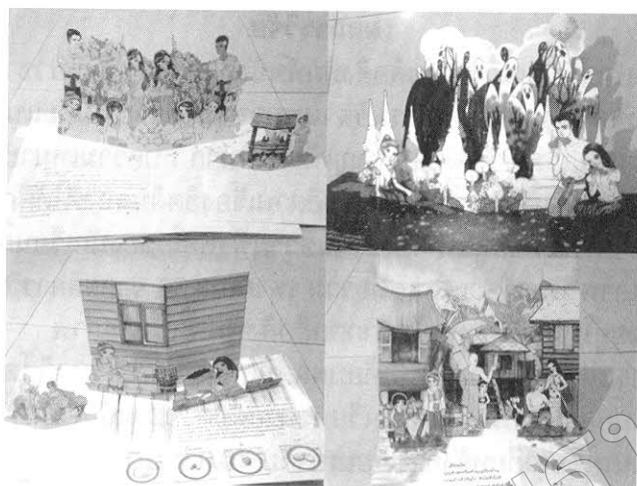
ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ซึ่งเมื่อนำมาหาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแบบกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน (Dependent t-test) พบว่า $t(71) = 4.3$, $p < 0.01$ แสดงว่าสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสองที่ได้รับการพัฒนาและออกแบบเพื่อใช้ในการทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียน มีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผล Dependent T - Test

Mean	t	df	Sig. (2-tailed)
-1.94	-4.3	71	<0.01

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบ Dependent t-test (two-tailed)

ภาพที่ 1 สื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพที่พัฒนาขึ้น

ภาพที่ 2 กลุ่มตัวอย่างขณะศึกษาสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือ

ภาพที่ 3 กลุ่มตัวอย่างขณะวัดผลการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัย

สื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสองที่พัฒนาขึ้นนั้นสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้นทั้งหมดทั้ง 3 ข้อ แต่พบว่า ในหัวข้อ รูปภาพของสื่อสิ่งพิมพ์มีลายเส้นสวยงามน่ารักน่าดึงดูดใจ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลต่างของคะแนนเท่ากับ -0.54 ซึ่งผลต่างนี้แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบโดยวิธี T-test (2-tailed) ในกรณีที่ความแปรปรวนของทั้งสองกลุ่มไม่เท่ากัน $t(26.55) = -2.52, p = 0.02$ กล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อรูปภาพและลายเส้นของสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสองมากกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงมีความเป็นไปได้ว่าภาพประกอบบางแบบรวมทั้งสีล้นของรูปภาพ อาจเหมาะสมและดึงดูดใจสำหรับเด็กบางวัย

นอกจากนี้ยังพบว่า ในหัวข้อ รูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพทำให้การนำเสนอเนื้อหาวัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสองน่าสนใจ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลต่างของคะแนนเท่ากับ -0.67 ซึ่งผลต่างนี้แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบโดยวิธี T-test (2-tailed) ในกรณีที่ความแปรปรวนของทั้งสองกลุ่มไม่เท่ากัน $t(27.51) = -3.47, p < 0.01$ กล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รู้สึกว่ารูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์หนังสือภาพทำให้การนำเสนอเนื้อหาวัฒนธรรมอีสานเรื่องฮีตสิบสองน่าสนใจมากกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับท่านผู้ที่อยากจะต่อยอดงานวิจัยในครั้งนี้ว่า ควรหาความเหมาะสมของรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่เหมาะสมกับวัยของเด็กในช่วงอายุที่แตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากความเมตตาของผู้เกี่ยวข้องที่ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะทั้งหมด รวมถึงคณาจารย์ทุกท่าน ตลอดจนครอบครัวและเพื่อนที่ให้ความสนับสนุนด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งใจและขอแสดงความขอบคุณมา ณ ที่นี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้ตอบแทนความมีน้ำใจในครั้งนี้ ในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] กองโบราณคดี กรมศิลปากร. 2531. **พื้นอีसान**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา
- [2] เกริก ยุ้นพันธุ์. 2543. **การออกแบบและเขียนภาพประกอบหนังสือเด็ก**.
กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาธ
- [3] จรัส พยัคฆราชศักดิ์. 2534. **อีसान๑ศาสนาและวรรณกรรมนิยมในท้องถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพมหานคร:โอเดียนสโตร์
- [4] จินตนา ไบกาชัย. 2534. **การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก.
- [5] จำเนียร ช่างโชติ. 2529. **จิตวิทยาการรับรู้และเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร :
ภาควิชาจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง: โรงพิมพ์สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- [6] สิริวัฒน์ คำวันสา. 2521. **อีसानคดี เนื่องในงานการเล่นพื้นบ้าน**. นครปฐม.
คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัย ศิลปากร
- [7] อุดม ร่วมรักษ์. 2541. **เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
วิชาพระพุทธศาสนา เรื่องเบญจศีลและเบญจธรรม ระหว่างการสอนด้วยหนังสือ
การ์ตูนสีและการสอนปกติ**. มหาสารคาม : งานวิจัยสาขาวิชาการประถมศึกษา.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประวัติผู้เขียน

นายภานุพงศ์ ธนะโคตร จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขายออกแบบนฤมิตศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เมื่อ พ.ศ. 2544 ปัจจุบันทำงานเป็นที่
ปรึกษาด้านการออกแบบที่เครือข่ายเยาวชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงภาคใต้ตอนบน